

Agrodružstvo Bystré, 094 34 Bystré 606, IČO: 36485055

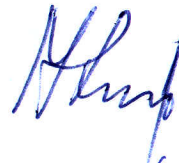
Obchodný register Okresného súdu Prešov
oddiel: Dr. vložka č. 10113/P

V ý r o č n á s p r á v a
z a r o k 2 0 2 3

Vyhotovená dňa: 20.2.2024
Schválená dňa: 8.3.2024

Overená audítorom dňa: 4.3.2024

Ing. Miroslav Košč
predseda

Anna Onderíková
členka predstavenstva

Agrodružstvo Bystré
094 34 Bystré 606

I. Vývoj a stav finančného hospodárenia

1. Výsledky rastlinnej výroby

Úrody plodín dosiahnuté z 1 ha

<i>Plodina</i>	<i>Priemerná ha úroda v t 2023</i>	<i>Priemerná ha úroda v t 2022</i>
Pšenica ozimná	5,78	4,71
Jačmeň jarný	5,25	4,74
Jačmeň ozimný	5,49	5,11
Kukurica zrna	9,28	9,40
Repka ozimná	3,77	2,98
Sója	2,37	2,43
Cirok	3,99	3,75
Kukurica siláž	32,79	28,59
Lucerka v suchom	10,62	9,90
Trávy na o.p. v suchom	2,01	1,82
TTP v suchom	1,87	1,54

Už začiatok roka 2023 signalizoval, že to bude pre poľnohospodárov mimoriadne náročný rok. V dôsledku nekontrolovaných dovozov rastlinných komodít z Ukrajiny, ktoré namiesto Afriky a Ázie končili v Európskej únii postupne klesali ich realizačné ceny. Keďže sa to samozrejme dotklo najviac štátov bezprostredne susediacich s Ukrajinou odbyt týchto komodít a záujem o ne bol minimálny. Zákaz dovozu sa totiž dal obísť a tak nielen Slovensko, ale aj náš najväčší odberateľ Poľsko malo plné sklady obilia, repky a kukurice ešte z úrody predchádzajúceho roka už pred žatvou 2023. Z dôvodu minimálneho odbytu mali ceny klesajúci trend. Konkrétne u nás predstavoval medziročný prepád cien rastlinných komodít od 40 % do 60 % oproti roku 2022. A tak väčšinu komodít sme „predávali“ formou vyrovnania záväzkov našim dodávateľom vstupov za poriadne okresané ceny.

Prísun peňazí bol však minimálny a tak ušetrené financie z úspešného roka 2022 sa rýchlo míňali.

Prispela k tomu aj situácia s cenami priemyselných hnojív. Koncom roka 2022 v dôsledku neistej situácie ohľadom vojny na Ukrajine a sankciám voči Rusku zo strany štátov EÚ hrozilo, že bude nedostatok PH. Každý sa snažil, preto nimi predzásobiť už na konci roka 2022. Následkom, toho došlo k enormnému nárastu ich ceny o viac ako 100 %. Ako každý zákaz aj tieto sankcie sa dali obísť a v roku 2023 bolo zrazu dostatok PH, čo pochopiteľne malo za následok pokles ich ceny. Tie však zďaleka nezaznamenali taký pokles, ako ceny komodít, ktorými sme sa vrátili na úroveň pred rokom 2020. Z toho dôvodu sme boli nútení znižovať úroveň hnojenia čo malo za následok najmä pokles kvality dopestovaného obilia.

Čo sa týka počasia v roku 2023 tak jeho priebeh bol diametrálne odlišný oproti roku 2022. Kým v roku 2022 panovalo sucho a deficit vody v pôde takmer za celé vegetačné obdobie, v roku 2023

sme mali dostatok zrážok, počas celého roka. Svedčí o tom ročný úhrn zrážok 942 mm, čo je o vyše 200 mm viac ako priemer za posledných 15 rokov. Po roku 2010 bol minulý rok 2. najbohatším rokom na zrážky za to obdobie. Najviac zrážok spadlo paradoxne v januári (120 mm). Boli to ale väčšinou dažďové zrážky, pretože s priemernou mesačnou teplotou + 3,5 °C to bol aj suverénne najteplejší mesiac za toto obdobie (15 rokov) a určite patrí medzi najteplejšie januáre vôbec. Z 31 januárových dní bolo iba 8 dní s teplotou minimálnou pod 0 °C (iba 8 dní mrzlo).

O tom , že rok 2023 bol daždivým rokom svedčí aj skutočnosť, že počet dní so zrážkami činil 128 dní, čo v prepočte znamená, že pršalo každý 3. deň. Na jednej strane vďaka dostatku zrážok sa odstránil vlhový deficit v pôde, čo sa prejavilo na dosiahnutých úrodách. Na druhej strane nám to spôsobilo problémy so zvládnutím poľných prác a to najmä pri zbere krmovín, žatve, zbere jesenných plodín ako aj jesenných orbách. Pokiaľ sme v minulých rokoch za priaznivého počasia zvládli všetky práce v pohode, v hodnotenom roku 2023 sa nahromadili do krátkeho času a špičiek, ktoré bolo veľmi náročné s daným počtom pracovníkov zvládnuť.

Rok 2023 bol prvým rokom nového plánovacieho obdobia, v ktorom vstúpil do platnosti strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023 – 2027. Na základe tohto plánu sa zmenili a sprísnilo podmienky poskytovania dotácií a to tak zo zdrojov EÚ ako aj národných zdrojov. Bolo veľmi náročné za pochodu si tieto podmienky osvojiť a zvládnuť. Sprísnila sa aj kontrola dodržiavania požadovaných podmienok a termínov vykonania jednotlivých operácií zavedením neustáleho monitorovania pomocou družíc, tzv. SENTINELOV. Zaviedli sa platby za tzv. EKOSCHÉMY, do ktorých mohli farmári vstúpiť dobrovoľne a čiastočne si nahradiť tak zníženie priamych platieb. Poľnohospodári museli zvládnuť prechod na nové dotačné podmienky počas roka, čo sa nedá povedať o kontrolných orgánoch, ktoré to mali vyhodnotiť. Nové pravidlá SPP mali odstrániť byrokraciu pri podávaní žiadostí a uľahčiť kontrolu plnenia a vyplácanie dotácií. Je jasné, že sa dosiahol pravý opak, pretože do konca roka bola vyplatená iba zálohovite ½ priamych platieb a to 66 % (2/3) žiadateľov, 1/3 žiadateľov nedostala dotácie vôbec. Toto rozhodnutie spôsobilo obrovské problémy vo financovaní poľnohospodárov vo vzťahu k bankám ako aj dodávateľom vstupov. Výnimkou nie sme ani my, pretože sme do konca roka nesplátili banke dotačný úver, ktorý sme čerpali v priebehu roka na zabezpečenie prevádzky ako aj neuhradili všetky záväzky voči našim dodávateľom, čo bolo doposiaľ takmer pravidlom.

Na úseku RV sme po zavedení nových dotačných podmienok museli urobiť zmeny v štruktúre osevu a osevnom postupe. Týkalo sa to najmä obmedzenia pestovania kukurice ako širokoriadkovej plodiny na svahovitých honoch a parcelách ohrozených vodnou eróziou. Pre zabezpečenie požadovaného vegetačného pokryvu sme museli odložiť podmietky a nechať strniská ako jednu z možností zabezpečenia pokryvu pôdy. Vylúčila sa orba na svahovitých pozemkoch a nahradila minimalizačnými opatreniami v obrábaní 58 ha pôdy v smere vrstevníc. Museli sme vyčleniť 5% t.j. 58 ha z výmery OP na neproduktívne plochy – úhory – bez zberu nejakej úrody z tejto plochy. Z dôvodu neobnovenia NZ sme boli nútení vyčleniť 94 ha poľnohospodárskej pôdy z čoho ½ činila orná pôda. Celkove sa nám medziročne znížila výmera poľnohospodárskej pôdy o 125 ha, z čoho výmera OP poklesla o 60 ha a TTP o takmer 65 ha.

V roku 2023 sme na úseku rastlinnej výroby hospodárili na výmere 1556 ha, z čoho 1117 ha činila orná pôda a 439 ha trvalé trávne porasty.

Hustosiate obilniny - 501,6 ha	- 346,3 ha ozimná pšenica
	- 58,0 ha ozimný jačmeň
	- 97,3 ha jarný jačmeň
Kukurica zrno - 76,7 ha	
Kukurica siláž - 68,5 ha	
Repka ozimná - 248,0 ha	

Sója	- 71,0 ha
Círok zrnový	- 16,5ha
Lucerna	- 63 ha
Trávy na o.p.	- 4 ha
Záhumienny	- 10 ha
Neproduktívne plochy – úhor	– 56,5 ha
PPO	– 1,9 ha

Z hustosiatych obilnín sme najviac pestovali **ozimnú pšenicu** a to na výmere 346 ha, z čoho 80 ha tvorila krmná a 266 ha potravinárska pšenica. Už sejba pšeníc v jeseni 2022 bola problematická. Kvôli výdatným zrážkam sme po zasiatí 70 ha hybridnej pšenice začiatkom septembra mohli pokračovať v sejbe až koncom septembra za nepriaznivých pôdnych podmienok, pretože pôda bola značne podmáčaná. Našťastie priaznivý začiatok októbra nám umožnil, zrealizovať plánovaný osev v agrotechnickom termíne. Problematické bolo jesenné ošetrovanie proti burinám, nakoľko posledná dekáda októbra a november bol zase daždivý a tak sme proti burine postriekali iba 2/3 výmery pšenice a 1/3 ostala na jar.

Čo sa týka hnojenia, kvôli vysokým cenám kvapalného hnojiva DAM 390 sme redukovali dve prihnojovania na jedno, čo sa nám ale vypomstilo na nižšom obsahu lepku a NL v pšenici. Preto sme v roku 2023 nedopestovali žiadnu potravinársku pšenicu a všetka pšenica bola iba v krmnej kvalite, čo sa prejavilo negatívne na jej speňažovaní.

Čo sa týka dosiahnutej ha úrody 5,78 t/ha, čo je takmer o 1 t viac ako úroda v roku 2022 a aj priemer za 16 rokov dozadu mohli by sme byť spokojní. Mali sme parcely s úrodou nad 8 t/ha, ale aj menej 4 t/ha, ktoré boli zaburinené metličkou a zberali sa až po dažďoch (Hura II., Hura III.). Podstatné bolo, že sme mali porasty ošetrené proti poľahnutiu, ktoré ani po dlhotrvajúcich dažďoch nepoľahli. Ináč by došlo k prerasteniu zrna a pšenica by bola nepredajná.

S čím však nemôžeme byť spokojní, je iba krmná kvalita pšenice a už vôbec nie s jej realizačnou cenou, ktorá ani pri spomínanej úrode nepokrývala nárast cien vstupov najmä PH a agrochemikálií. V čase žatvy sme predávali aj pod 135 Eur/t a po polročnom skladovaní a ošetrovaní proti škodcom sme sa dostali na cenu 145 Eur/t !

Ešte šťastie, že máme hlavný sklad opravený a môžeme tam preskladniť obilie aj za takých podmienok aké boli počas tejto zimy. Problémy s odbytom a cenou pšenice nás prinútila prehodnotiť jej osevné plochy a tak sme jej osev v roku 2023/2024 znížili o 50 ha.

Ozimný jačmeň sme pestovali na výmere 58 ha. Z toho 53 ha na sladovnícke účely a na 5 ha sme zasiali skúšobne hybridný, krmný jačmeň SU HYLONA. Dosiahnutou úrodou 8 t/ha sa vyrovnal najvýkonnejším pšeniciam. Nízka realizačná cena (120,- Eur/t – jeseň a 140,- Eur/t – jar), ale hlavne minimálny záujem o krmný jačmeň nás od jeho pestovania odradil. So sejbou sladovníckeho ozimného jačmeňa sme meškali z dôvodu podmáčaných pozemkov ako aj neskorého uvoľňovania plôch po zbere predplodín (sója). Napriek tomu porasty v jeseni boli kompletne a ošetrené proti burinám. V jarnom období sme porasty 2 krát prihnojili N a ošetrili proti poľahnutiu a chorobám. Porasty jačmeňa sme stihli pozberať ešte pred dažďom. Dosiahli sme \emptyset úrodu 5,25 t/ha, čo je na úrovni dlhodobého priemeru. Potešila nás sladovnícka kvalita a keďže sme mali úrodu zakontrahovanú so Sladovňou Michalovce ešte koncom roka 2022 tak aj realizačná cena 300,- Eur/t pri celkovej dodávke 230 t sladovníckeho jačmeňa.

Jarný jačmeň sladovnícky sme pestovali na celkovej výmere cca 97 ha. Po dobrých skúsenostiach z roku 2022 sme 2/3 výmery zasiali už v jeseni a 1/3 v jari. A urobili sme dobre! V jeseni siaty jačmeň dal úrodu 7 t/ha a v jari siate porasty, ktoré sme siali za nepriaznivých pôdnych podmienok (mokrý jar) dávali iba polovičnú úrodu. Keďže sme v jari siaty jačmeň zberali o 2 týždne neskôr, bol tento zber za daždivého počasia už problematický.

U jačmeňa siateho v jeseni nám vyskočil ešte problém s nízkym obsahom NL pod 9 %, pretože doposiaľ sme mali obsah NL nad povolenú normu 12,0 % . Štandardné dávky dusíkatých hnojív, ktoré sme aplikovali tak ako po minulé roky, nestačili pokryť potrebu N pre úrodu, ktorú sme dosiahli

u jesenných výsevov, čo sa prejavilo na nižšom obsahu NL v jačmeni, ako stanovuje norma. Na základe toho sme mali zrážky z realizačnej ceny jačmeňa. Napriek tomu sme do Sladovne Michalovce a Pivovaru Prazdroj vo Veľkom Šariši odpredali celkom vyše 460 t sladovníckeho jačmeňa za \emptyset cenu 282,- Eur/t.

Čo sa týka výšky tržieb prepočítaných na 1 ha pestovanej plochy sa jačmeň takmer vyrovnal repke, našej trhovej plodine č. 1. (1335,- EUR/ ha resp. 1453,- Eur/ha.

Repku ozimnú sme v roku 2023 pestovali na výmere 248 ha. Na nej stojí a padá ekonomika RV jednak z hľadiska tržieb a ziskovosti RV, ale aj predplodinovej hodnoty pre ostatné pestované plodiny, najmä pšenicu ozimnú. Pestovať repku má význam len intenzívnym spôsobom, vyžaduje si vysokú úroveň výživy a ochrany. Od zasiatia až po zber sa počet vstupov chemickej ochrany a hnojenia pohybuje od 10 – 12 krát. Je to veľmi riziková plodina, lebo jeden ľadovec alebo silný dážď pred zberom a môže byť po úrode. A nakoniec o efektívnosti pestovania rozhodne až realizačná cena, ktorá býva veľmi kolísavá.

Po mimoriadne úspešnom roku 2022 sme aj v jarnom období roku 2023 investovali do výživy a ochrany porastov repky, ktoré pozostávali zo 4 prihnojení N, 3 ošetrení proti škodcom a z predzberovej prípravy porastov desikáciou spolu so zalepením porastov. Všetky tieto opatrenia a dobré vlhové podmienky priniesli svoj efekt v podobe 2. najlepšej úrody repky za sledované obdobie 16 rokov – takmer 3,8 t/ha, čo bolo o takmer 1 t viac ako dlhodobý priemer. Druhé hľadisko realizačná cena a dosiahnuté tržby už zďaleka také dobré nie sú. Po páde cien pšenice nabrala podobný kurz aj cena repky. Na začiatku roka sa nám videla cena repky niečo na 400 Eur/t nízka a tak sme zazmluvnili iba polovicu plánovanej produkcie. Smerom k žatve však ceny repky klesali až k 350,- Eur/t. A tak sa repka stala komoditou s najväčším prepadom realizačnej ceny (viac ako 50 %). Napriek tomu, že sme v roku 2023 dopestovali na približne rovnakej výmere o vyše 200 t repky viac ako v roku 2022 (o 28%) dosiahnuté tržby boli o 184 000,- Eur (t.j. o 33,6%) nižšie ako v roku 2022 ! Myslím si, že k uvedenému už žiadny ďalší komentár nie je potrebný.

Ďalšou tržnou plodinou v našom osevnom postupe je **sója**, ktorú sme v roku 2023 pestovali na výmere 71 ha. Vzhľadom na obmedzenie pestovania kukurice ako širokoriadkovej plodiny na svahovitých a vodnou eróziou ohrozených pozemkoch sa sója dostáva práve na takéto hony v Hermanovciach n/T, Zlatníku, ktoré sú navyše spasené jeleňou a srnčou zverou. Keďže sú to vyššie položené a chladnejšie lokality sme nútení prejsť na skoršie odrody, ktoré sú menej úrodné. Taktiež tam sója neskôr dozrieva a preto musíme porasty sóje desikovať. Tomu zodpovedajú aj dosahované úrody, ktoré sú cca o 1 t nižšie ako keby sme ich pestovali na rovinných a nižšie položených pozemkoch s kvalitnejšími pôdami v povodí Tople.

Z týchto dôvodov aj napriek dobrým zrážkovým pomerom, ktoré sója vyžaduje sme dosiahli úrodu 2,37 t/ha čo je zhruba na úrovni dlhodobého priemeru. Tak ako u ostatných komodít aj cena sóje mala zostupný trend aj keď nie taký drastický ako u pšenice a repky (- 37 %). Celú produkciu sme predali firme ARIMEX za 380,- Eur/t. Ekonomiku pestovania sóje nepriaznivo ovplyvnila potreba dosušovania v dôsledku oneskoreného dozrievania ako aj zber za pomoci služieb. Nepriaznivé počasie v jeseni totiž spôsobilo nahromadenie poľných prác a tak iné východisko sme nemali.

Kukuricu na zrno sme v roku 2023 pestovali na výmere 76,7 ha. Už zo spomínaných obmedzení pestovania kukurice sme znížili jej výmeru oproti predošlým rokom. So sejbou sme začali ako obvykle po 20. apríli. Chladné a daždivé počasie v máji a v júni zastavilo rast a vývoj porastov kukurice čo spolu s nedostatkom slnečného svitu spôsobilo pomalé dozrievanie porastov. So zberom sme začali začiatkom októbra, zberom mokrého zrna, kukurice do valov. S výmlatom suchej kukurice sme začali až koncom októbra a zberová vlhkosť bolo vysoká. November však nebol o nič lepší a ten kto zaváhal zberal kukuricu až po januárových mrazoch.

Z celkovej výmery sme vyrobili 258 t **mokrého zrna kukurice** a pozberali sme aj 515 t **suchej kukurice** prepočítanej na základnú vlhkosť 14%. Celkove teda \emptyset ha úroda kukurice činila 9,3 t/ha (0,5 t viac ako dlhodobý priemer). V jesennom období sme predali firme Interagros 100 t za vopred zazmluvnenú cenu 142,- Eur/t. Zvyšok sme preskladnili v sklade Čierne n/T, ale cena aj po preskladnení za obdobie 4 mesiacov ostala na jesennej úrovni.

Po skúsenostiach v roku 2022 a nepriaznivých pôdnych podmienkach na eróziu ohrozených parcelách sme sa začiatkom mája rozhodli aj v tomto roku zasieť **zrnový cirok**. Po výdatných zrážkach v 2. polovici mája došlo k „zabetónovaniu“ povrchu pôdy, následkom čoho cirok neskoro a veľmi nerovnomerne vzhádzal. Porasty boli neúplné a preto sme sa rozhodli pre opätovný výsev, nakoľko v polovici júna už ani iná alternatíva nebola. Aj keď sa porasty skompletizovali vývoj rastlín bol oneskorený a nerovnomerný. Preto bolo nevyhnutné ich zdesikovať. Napriek tomu bola zberová vlhkosť ciroku vysoká, zber obtiažny a dosušenie nevyhnutné. Dosiahnutá ha úroda 4 t/ha nebolo to najhoršie, vzhľadom na všetky problémy v roku 2023. To najhoršie bola cena, ktorá z 280,- Eur/t v roku 2023 padla na priepastných 120,- Eur/t, ale s predajom až v roku 2024. Za takýchto podmienok sme s pestovaním ciroku určite skončili.

Pre zabezpečenie **kukuričnej siláže** pre potreby so strany ŽV sme v roku 2023 pestovali 68,5 ha silážnej kukurice. Kvôli predošlým suchým rokom, kedy nám porasty odchádzali už v polovici augusta, pestujeme neskoršie silážne hybridy s FAO > 400 od firmy LIMAGRAIN, ktoré sa vyznačujú vysokou stravitelnosťou. So sejbou sme začali v poslednej aprílovej dekáde. Podobne ako u zrnovej, tak aj porasty silážnej kukurice mali pomalý štart a vývoj kvôli chladnému počasiu v máji a júni. Preto sme museli na potrebnú sušinu 32 % začať so zberom až na konci 2. septembrovej dekády.

Celkove sme na HD Čierne n/T v silážnom žľabe a 2 vakoch vyrobili 2134 t kukuričnej siláže. Dosiahnutá ha úroda silážnej kukurice 32,8 t/ha bola je o 5 t vyššia ako dlhodobý priemer.

Čo sa týka potreby ostatných krmív senáže a sena pre potrebu ŽV, na ich výrobu využívame plochy lucerny a TTP.

Z výmery 63 ha lucerny sme v roku 2023 vyrobili 1276 t **lucernovej senáže** určenej hlavne pre dojnice. V prepočte na seno to predstavuje úrodu 10,62 t/ha. Kvôli výpadku senáže z úrody roku 2022 sme vyrobili 123 t senáže zo 14 ha **ozimnej miešanky**. Zvyšnú potrebu sme zabezpečili výrobou senáže z TTP v množstve 437 t. Celkom sme teda vyrobili 1837 t senáže.

Okrem toho sme hlavne pre ovce vyrobili z TTP 192 t **voľného sena** a 30 t **otavy**. Keďže musíme kosiť aspoň 1 krát všetky porasty TTP mimo 10 % vyčlenených na pastvový chov oviec vyrobili sme okrem toho 330 t sena vo forme veľkých balíkov, určených na predaj. Celkove sme v roku 2023 vyrobili 552 t sena.

V roku 2023 na rozdiel od roku 2022, ktorý bol výrazne suchý nebol problém s úrodou zelenej hmoty u krmovín. Problémom bolo ale jej spracovanie a výroba krmív, nakoľko počas celého obdobia 1. kosby krmovín prevládalo nepriaznivé daždivé počasie a bolo veľmi ťažké vystihnúť dátum kosby, aby sa zo ZH podarilo vyrobiť senáž alebo seno požadovanej kvality. Okrem tohto zber krmovín najmä z TTP komplikovali nezmyselné pravidlá a termíny, vyplývajúce z ekoschému. Medzi ne určite patrí povinnosť vykonať 1 kosbu TTP najneskôr do 22. 06. aj za takého daždivého počasia aké bolo v máji a júni v roku 2023 a hmotu pozberať z poľa do 14 dní! Za toto by si niekto zaslúžil „vyznamenanie“.

Rok 2023 bol aj pre úsek ŽV rokom zavádzania nových pravidiel plynúcich z novej dotačnej politiky na obdobie rokov 2023 – 2027. Keďže tieto pravidlá sa zavádzali na poslednú chvíľu, nebolo jednoduché sa s nimi stotožniť a uplatniť ich v praxi. Ak však chce farmár dostať dotácie, inú možnosť nemá.

Najväčším problémom, ktorý mal dopad tak na RV ako aj na ŽV, bolo zavedenie nového systému tzv. ANC platieb t.j. dotácie na hospodárenie v znevýhodnených podmienkach. Podľa nových pravidiel sa navýšili platby farmárom hospodáriacich v najnáročnejších H₁, H₂ – horských oblastiach na úkor tých, ktorí hospodária v menej náročných podmienkach tzv. BK₁ a BK₂ oblastiach s nižšou nadmorskou výškou. Zároveň sa však sprísnila požiadavka zat'azenia pôdy VDJ – na 1 ha poľnohospodárskej pôdy – min. 0,25 VDJ.

Kto túto podmienku splnil = išlo o podnik so ŽV.

Kto túto podmienku nespĺnil = išlo o podnik s RV.

Podstatným problémom bola skutočnosť, že ANC platba v podniku so ŽV mala byť 3 krát vyššia ako v podniku s RV. Ak k tomu odpočítame dvojnásobné znižovanie platby v závislosti od výmery

poľnohospodárskej pôdy nad 450 a 900 ha, tak potom ANC platba pre podnik s RV hospodáriacu na výmere 1550 ha, akú máme aj my by bola minimálna.

Preto našou snahou bolo dosiahnuť požadované zaťaženie pôdy DJ. Keďže sme požadované zaťaženie nemali, museli sme zakúpiť 18 ks jalovíc v celkovej sume 18 000,- Eur. Požadované zaťaženie bolo potrebné dodržať od 01.05. do 30. 09., t.j. 5 mesiacov, čo nám spôsobilo značné problémy s ustajnením a zdravotným stavom zvierat najmä v letných mesiacoch, pretože sme nemohli predať vyradené kravy ani mliečne teľatá a ustajňovacie priestory boli preplnené.

2. Výsledky živočíšnej výroby

Stavy hospodárskych zvierat a ich úžitkovosť

Druh zvierat	Rok 2023	Rok 2022
Dojnice	196	190
- ročná dojivosť	7543	8217
- denná dojivosť	20,58	22,51
Teľatá do 6 mes.	58	48
- hmotnostné prírastky	0,55	0,75
Mladý dobytok	128	87
- hmotnostné prírastky	0,97	0,93
Bahnice	346	316
- odstav jahniat	123	132

Teľatá do 3 mesiacov sú základom budúceho stáda dojníc a od ich dobrého zdravotného stavu závisí následný vývoj jalovíc a dojníc.

V chove teliat pre zlepšenie ich zdravotného stavu už viac rokov uplatňujeme nové postupy počnúc napájaním rozmrazeným mledzivom do 2 – 4 hodín po narodení. Predĺžili sme dobu napájania teliat NATÍVNYM mliekom od otelených dojníc z 5 na 10 – 12 dní. Pre teľatá vyrábame slamnatý štarter. Napriek tomu máme stále problém hlavne s respiračnými chorobami a úhynom teliat. V roku 2023 sa nám narodilo 200 ks teliat, čo je najviac za posledných 10 rokov. Z tohto počtu nám uhynulo 27 ks a mrtvo narodených teliat (MNT) bolo 11 ks. Strata predstavovala 19 % teliat, čo je vysoké číslo aj keď nižšie ako v roku 2022 (strata 22,7%). Úhyn teliat je problém, ktorý nás trápi už viac rokov a je len otáznou, v ktorom roku viac alebo menej.

V roku 2023 sme dosiahli v tejto kategórii \emptyset DP 0,537 kg, čo je zhruba na úrovni roka 2022. Predali sme 66 ks teliat za \emptyset r.c. 4,42 Eur/kg. V roku 2022 to bolo 63 ks za 4,46 Eur/kg. Vďaka vyššej \emptyset váhe predaných teliat (78 kg) sme však dosiahli vyššie tržby. Predajná váha bola ovplyvnená možnosťou predaj až po splnení požadovaného zaťaženia.

U teliat do 6 mesiacov sa najviac prejavil problém s kapacitou ustajňovacích priestorov keď sa museli presúvať skôr za rastlinnou výživou z dôvodu nedostatku miesta. Negatívne sa to odrazilo na \emptyset DP, ktorý bol 0,563 kg (v roku 2022 to bolo 0,85 kg).

U jalovíc do 1 roka bol \emptyset stav počas roka 48 ks. Dosiahnutý \emptyset DP – 0,74 kg /ks/deň (0,687 kg – 2022). V tejto kategórii sme mali aj 10 ks jalovičiek z PD Jarabina. Po počiatkových problémoch

s aklimatizáciou na podmienky a krmivo si po 2 – 3 mesiacoch zvykli. Plánujeme ich predat' na jatočné účely, pretože nemajú potvrdený pôvod a nemôžu sa uplatniť v našom šľachtiteľskom chove.

U jalovic do 2 rokov sme mali \emptyset stav počas roka 80 ks. V tejto kategórii sa pripúšťajú jalovice na náhradu za vyradené dojnice. Počas roka sme pripustili 66 ks, čo je menej oproti minulým rokom (80 ks). Bolo to z dôvodu prípravy vybraných jalovic na prenos embryí po veľmi kvalitných matkách a otcoch z Nemecka a Rakúska na vylepšenie kvality stáda dojníc. Projekt sa realizoval na základe programu VU ŽV. My sme uhradili iba náklady na samotný prenos EMBRYÍ. Z našej strany bolo potrebné pripraviť viac kvalitných jalovic na tento projekt a tie sa preto nemohli pripúšťať. Z 15 použitých embryí ostalo teľných 6 ks jalovic, čo je na embryotransfér prijateľný výsledok. Do stavu VTJ sme previedli 52 ks jalovic.

Z kategórie VTJ sme v roku 2023 previedli do stavu kráv 61 ks, pričom bežne sa prevádzalo 45 – 50 ks. V spomínanom množstve bolo aj 8 ks VTJ zakúpených z PD Žiarec Tvrdošín, ktorý patrí medzi TOP chovateľov SSD na Slovensku. Nie všetky však majú predpoklady, aby predčili VTJ z nášho chovu.

V chove dojníc sme od \emptyset stavu 206 ks dojníc nadojili spolu 1 546 538 l mlieka, čo je rekordné množstvo nadojeného mlieka v histórii družstva, keď sme prekonalí doteraz najlepší rok 2017 o 35 000 l.

Do syrárne Bel Michalovce sme odpredali 1 509 695 l a cez mliečny automat 36 843 l mlieka.

Dodávku mlieka 20,6 l/ks/deň skresľuje skutočnosť, že kvôli zaťaženiu sme do 30. 09. držali na stave 30 ks vyradených kráv.

\emptyset počet denne dojených kráv však činil 170 ks a u tých sme dosiahli \emptyset úžitkovosť 25 l/ks/deň. V spomínanom roku 2017 to bolo 24,5 l/ks/deň.

Za nadojené mlieko sme dosiahli celkove tržby 768 570,- Eur. Nárast tržieb oproti roku 2022 činí 82 290,- Eur a podpísalo sa pod to jednak viac predaného mlieka o takmer 58 500 l ale aj vyššia \emptyset RC v roku 2023 49,7 c/l oproti 46,1 c/l v roku 2022.

V cene je zahrnutý príplatok za používanie krmív bez GMO a za prípravok BOAVER, ktorý zaviedla syráreň BEL na znižovanie produkcie metánu dojniciami.

Okrem tržieb za mlieko sú pri dojniciach aj tržby za predaj vyradených kráv. V roku 2023 sme predali 42 vyradených kráv v cene 1,43 eur/kg a dosiahnuté tržby činili takmer 37 000,- Eur.

Počas roka do 30.09. sme predali 20 ks a po skončení ochranného obdobia ďalších 20 ks.

Keďže máme uznaný šľachtiteľský chov SSD v roku 2023 sme predali 4 plemenných býkov a 1 vyradeného býka v celkovej hodnote 12 000,- Eur.

Chov oviec v našom družstve máme sústredený na HD Hermanovce n/T a predstavuje už roky neodmysliteľnú súčasť ŽV. Tak to bolo doposiaľ a chceli by sme, aby to bolo tak aj naďalej. Veď čo môže byť krajšie ako pohľad na pasúce sa ovečky na lúkach pod Slánskymi vrchmi. Tie ovce tam predsa patria!

Realita je však oveľa prozaickejšia. Či chceme, alebo nie chov oviec je stratová záležitosť. Dokazujú to každoročné výsledky na HD Hermanovce n/T. Tržby za hlavné komodity z chovu oviec a to je ovčie mlieko a jahňatá napriek tomu, že ich cena pozvoľne stúpa, nedokážu pokryť vynaložené náklady. Nepriaznivú situáciu vylepšujú z časti dotačné podpory, ktoré sú však nedostatočné a to medziročne kolíšu v závislosti od vládnych garnitúr, ktoré sú momentálne pri moci.

Ešte väčším problémom je nedostatok ľudí ochotných pracovať pri ovciach.

V roku 2023 sa narodilo 419 jahniat, čo je o 3 ks viac ako predvlani. Z tohto počtu sa ako veľkonočné jahňatá a vo voľnom predaji súkromníkom odpredalo spolu 309 ks. Celkové tržby činili necelých 16 000,- Eur a priemerná RC 3,57 Eur/kg živej váhy. Okrem toho sme si do vlastného chovu nechali 95 jahničiek a 20 plemenných baránkov, ktorých pripravujeme na predaj na rok 2024.

Hlavnou tržnou komoditou v chove oviec je ovčie mlieko. Za dojnú sezónu 2023 sme nadojili a cez VOD Šariš odpredali 32 031 l mlieka, čo je oproti roku 2022 viac o 4 242 l.

Od 1 bahnice sme nadojili 92,6 l mlieka, čo je o 6 l, viac ako v roku 2022. Dosiachnuté tržby činili po zaokrúhlení 48 500,- Eur. Oproti minulému roku 2022 boli vyššie 12 137 Eur. Priemerná RC za 1 l mlieka 1,42 -eura bola o 22 centov vyššia ako v roku 2022.

Aj v chove oviec máme uznaný šľachtiteľský chov a to plemena cigája a Slovenská dojná ovca a tak tržby vylepšuje predaj plemenných baranov, ktorých sme v roku 2023 predali 17 ks za 11 000,- Eur pri ø cene necelých 650,- Eur/ks. Okrem toho sme predali aj 32 ks vyradených oviec za 1 200,- Eur pri ø cene 38,- Eur/ks, čo nie je žiadne ternó.

Ešte väčším prepadákom je cena ovčej vlny, ktorá v roku 2023 bola úbohých 17 centov. Ovčia vlna sa tak stala odpadom v chove oviec! Celkové tržby v chove oviec činili 73 900,- Eur (o vyše 14 000,- Eur viac ako predvlni).

Na úseku ŽV v roku 2023 sme dosiahli HP ŽV vo výške 673 550 Eur čo bolo o 85 000,- Eur viac ako predvlni. Keďže sme viac vyrobili, viac sme aj predali a keďže ceny komodít mali vzostupný trend, na úseku ŽV sme dosiahli plusový hospodársky výsledok, ktorý je historicky prvým aspoň čo sa týka existencie Agrodružstva Bystré. Za to patrí všetkým pracovníkom ŽV právom naše uznanie.

3. ÚSEK MECHANIZÁCIE

Pracovníci mechanizácie vykonávajú predovšetkým poľné práce, ale v prípade nepriaznivého počasia vypomáhajú podľa potreby aj v ŽV alebo sú zapájaní do stavebnej činnosti pri oprave skladov a objektov ŽV.

Pri oprave strojov tak ako po iné roky prišli na rad ako prvé rozmetadlá PH a sejačka Vaderstad na, ktorej sme vymenili všetky disky na prípravu pôdy. Na kompaktoch Saturn bolo potrebné vymeniť radličky na prípravu pôdy a ložiská, ktoré dostanú zabráť na niektorých našich kamenistých pôdach.

V jarnej príprave pôdy sa nám veľmi osvedčil kombinátor Ferox, ktorý nie je tak náročný na opravu a je veľmi dobre využiteľný aj pri sťažených pôdnych podmienkach, aké boli aj v jarnej obdobe roku 2023.

Väčšiu opravu si vyžiadala hrabačka, ktorú sme zakúpili ako ojazdenú. Porozoberali sme na nej všetky pohyblivé a rotujúce časti a vymenili všetky opotrebované súčiastky. Pre plynulý priebeh senážovania potrebujeme, aby boli funkčné obe širokozaberové hrabačky, ktoré máme na stave.

Najväčšiu pozornosť sme venovali oprave traktorov JD, pretože na ich funkčnosti stojí a padá plnenie úloh a agrotechnických termínov. Všetky tieto traktory prešli predsezónnou prípravou. Opravy týchto strojov nie sú vonkoncom lacnou záležitosťou. V prípade poruchy počas sezóny však oprava predstavuje prestoj stroja min. niekoľko dní.

V prípade takého priebehu počasia ako bol vlani je každý deň vzácny a preto sa snažíme týmto stratám predchádzať opravami v rámci presezónnych priprav strojov, ktoré sú aj finančne prijateľnejšie.

Čo sa týka využitia traktorov, tak najviac využívané sú už spomínané traktory JD v následnom poradí – podľa spotreby PHM: JD 8310 - 33 200l, JD 7R290 – 21 651l, JD 7820 – 15 481l, JD7530 – 11029l, JD5100 – 7 744l, JD5820 – 6191l.

Čo sa týka opráv, tak najväčšou položkou bola GO vakuovej cisterny Fliegel, ktorá nám vypadla počas sezóny a bez nej nemôžeme fungovať. Vykonala nám ju firma BAFI. V rámci tejto opravy boli vymenené predné a zadné veká, posilnené celé dno, opravené vlnolamy a výstuže. Celé vnútro nádrže bolo silne skorodované takže bolo nutné vykonať kyselinovzdorný náter. Celkové náklady na GO činili 19 800,- Eur!

V nákladnej doprave evidujeme 4 nákladné autá:

- T - 815 CAS
- LIAZ - kontajnerka
- LIAZ - 151
- LIAZ – MTSP

Kvôli vysokému veku týchto áut ako aj nákladnej prevádzke sa snažíme nákladnú autodopravu nahrádzať traktorovou. Najviac vyťažené počas sezóny je auto T 815 CAS (požiarnické), ktoré využívame na dopravu vody k postrekom a na umývanie ciest, silážnych resp. senážnych žľabov. V priebehu sezóny sme mali poruchu ba prevodovke. Celú opravu sme realizovali vo vlastnej réžii vďaka našim pracovníkom.

LIAZ kontajner využívame hlavne na presun kontajnerov na pozberovke. Ostatné 2 LIAZ-ky sa využívajú sezónne pri odvoze obilia z poľa resp. silážovaní.

Na úseku osobnej dopravy sme v roku 2023 evidovali 5 osobných áut, ktoré najazdili spolu 67 474 km a spotrebovali 581 l benzínu a 4 469 l nafty. Oproti roku 2022 sme najazdili o 4782 km viac, pretože vďaka ukončeniu COVIDU bolo predsa len porád, školení a služobných ciest oveľa viac ako v roku 2022. Najviac km nabehali autá ŠKODA KAROQ 21 170 km a VW-CADDY 20 178 km. Začiatkom roka sme na úseku RV zakúpili terénne vozidlo DACIA DUSTER kvôli značnej poruchovosti a vysokej spotrebe Lady Niva. Spotreba DUSTRA je oproti NIVE polovičná. Kvôli vysokému veku (20 rokov) a poruchovosti HONDY CIVIC sme začiatkom roka zakúpili pre úsek ŽV auto RENAULT CAPTUR za prijateľnú cenu. Vozidlá HONDA a LADA vyradíme z prevádzky.

Najviac náročne na zvládnutie a závislé od priebehu počasia sú práce pri zbere krmovín a žatva. Plne sa to potvrdilo v minulom roku, keď nám pri týchto prácach dalo daždivé počasie riadne zabráť.

Pri zbere krmovín sme maximálne využili novu kosu zn. Pottinger so záberom 9 m a či už pri kosbe lucerny alebo TTP. Asi ťažko by sme boli bez nej zvládli ukončenie kosby TTP do stanoveného termínu 22. júna. Vďaka tomuto stroju sme ušetrili na kosbu minimálne 2 traktory, ktoré sme mohli využiť pri ďalších prácach ako je obracanie, zhrabovanie a lisovanie VB.

Na zber voľného sena sme okrem 2 zberacích vozov NTVS využili aj zberací voz HORAL. Na lisovanie sena a celej zberanej produkcie slamy sme využili 2 lisy.

Do žatvy 2023 sme mali zapojených 7 kombajnov, z toho 2 vlastné a 5 cudzích. Kvôli nepriaznivému počasiu žatva trvala 41 dní od 03. 07. – 13. 08. 2023, čo je najdlhšia žatva posledných minimálne 15 rokov.

Odvoz od kombajnov sme realizovali pomocou vlastných strojov a to 2 LIAZ-ky, 2 veľkoobjemové Fliegle a 1 veľkoobjemová vlečka M 140.

Pre zabezpečenie výroby sme v roku 2023 spotrebovali celkom:

- 1) 165 426 l nafty v celkovej hodnote 208 259,- Eur. Rozdiel oproti minulému roku 2022 predstavuje 26 litrov viac a 25 724,- Eur menej. Rozdiel v cene spôsobil nižšia nákupná cena v roku 2023 oproti roku 2022.
 - 2) 206 137 kWh elektrickej energie v hodnote 79 701,- Eur. Rozdiel oproti minulému roku 2022 predstavuje o 14 580 kWh viac. V eurách to predstavuje o 824,- Eur viac.
 - 3) 29 882 m³ zemného plynu v hodnote 16 799,- Eur. Rozdiel oproti minulému roku predstavuje o 10 990 m³ viac. V eurách to predstavuje o 7 829,- Eur viac. Vyššia spotreba je z dôvodu dosušovania takmer celého množstva obilia počas žatvy a vyššej vlhkosti zberanej zrnovej kukurice, sóje a ciroku.
- Spotreba ostatného materiálu bola vo výške 40 847,- Eur, rozdiel oproti roku 2022 je o 5 535,- Eur viac. Náklady na opravy 49 506,- Eur, rozdiel oproti roku 2022 je o 26 663,- Eur viac. Spotreba náhradných dielov 81 067,- Eur, tu je nárast oproti roku 2022 o 5 710,- Eur.

4. Výsledky finančného hodnotenia

v EUR

<i>Tržby a výnosy podľa činnosti</i>	2023	2022
Tržby za výrobky RV	1063476	1465671
Tržby za výrobky ŽV	876184	778551
Tržby ostatné	21820	33260
Spolu za vl. výrobky a služby	1961478	2277482
Tržby z predaja IM a mat.	41633	30788
Dotácie	538571	604264
Z toho: - priame platby EÚ	481464	473556
- VDJ	2968	3058
- domáce podpory	54139	127650
Ostatné výnosy	29343	39933
Výnosy spolu	2768328	3134436

v EUR

<i>Náklady podľa druhov</i>	2023	2022
Spotreba materiálu	1175564	1191523
z toho: spotreba osív	75012	67924
hnojív	360865	374683
chemikálií	172927	160040
PHM	208259	226707
krmív	154730	152617
náhr. dielov	81067	75357
ostatného	122704	134195
Spotreba energie	109896	100787
Osobné náklady	870535	873436
Náklady spolu	2747999	2803979

<i>Výsledok hospodárenia</i>	2023	2022
- pred zdanením	24910	399173
- po zdanení	20329	330457

V roku 2023 sme dosiahli hrubú poľnohospodársku produkciu vo výške 2014972 EUR, čo je viac o 232011 EUR oproti roku 2022, HP RV činí 1136128 EUR, je vyššia o 138215 EUR, HP ŽV činí 673553, je vyššia o 85136 EUR, HP pomocných činností činí 205291 EUR, je vyššia o 8660 EUR v porovnaní s minulým rokom. K navýšeniu hrubej produkcie došlo z dôvodu zvýšenia produkcie v naturálnom vyjadrení.

5. Obstaranie dlhodobého majetku 2023

<i>Názov obstaraného majetku</i>	<i>Obstarávacia cena v EUR</i>
Dacia Duster	17000
Vlhkomer GAC 500 XT	2970
Napájací automat	16250
Plemenný baran	750
Nakúpený majetok spolu	36970
Aktivácia základného stáda zvierat	75998
Spolu:	112968

6. Stav peňažných prostriedkov, pohľadávok a záväzkov k 31.12.2023

v EUR

Peňažné prostriedky na bankových účtoch	164583
Peňažné prostriedky v hotovosti	3712
Peňažné prostriedky spolu:	168295

Pohľadávky spolu krátkodobé	274650
- z toho z obchodného styku	74393
daňové	200257
iné	-

Záväzky spolu	445038
- z toho krátkodobé	271698
z obchodného styku	203003
dlhodobé	35355
rezervy	31632
bankové úvery	106353

II. Predpokladaný budúci vývoj činnosti družstva na rok 2024

Zámer rastlinnej výroby

<i>Plodina</i>	<i>Výmera v ha</i>	<i>Celková úroda v t</i>	<i>t/ha</i>
Pšenica ozimná	285	1425	5,0
Jačmeň ozimný	67	325	5,0
Jačmeň jarný	146	630	4,0
Kukurica zrno	96	771	8,0
Sója	85	189	2,2
Repka ozimná	211	592	2,8
Kukurica siláž	61	2156	35
Lucerka v suchom	70	2818	40,0
TOP v suchom	3	47	15
Úhor	52	-	-
TTP v suchom	439	571	1,3

Zámer živočíšnej výroby

Plánovaná produkcia mlieka	1520 tis. l
- ročná dojivosť na kus	8200 l
- denná dojivosť	22,50
Teľatá do 6 mes.	62 ks
- hmotnostné prírastky	0,75 kg/deň
Mladý dobytok	120 ks
- hmotnostné prírastky	0,90 kg/deň
Bahnice	350 ks
- odstav jahniat	120 ks
Produkcia ovčieho mlieka	33000 l
Výroba mäsa – hovädzie	40,0 t
ovčie	3,0 t

Zámer – finančné ukazovatele

EUR

Výnosy spolu	2300000
z toho - tržby RV	895000
ŽV	850000
ostatné	55000
- ostatné výnosy	500000
Náklady spolu	2294500
z toho - spotreba materiálu	1104500
energie	100000
- osobné náklady	900000
- odpisy	190000
Výsledok hospodárenia	5500

III. Návrh na rozdelenie zisku

V zmysle čl. XVII. ods. 4 písm. d/ stanov družstva predkladá sa členskej schôdzi tento návrh na zúčtovanie zisku:

- fond stabilizácie a rozvoja: 20329,26 EUR.